

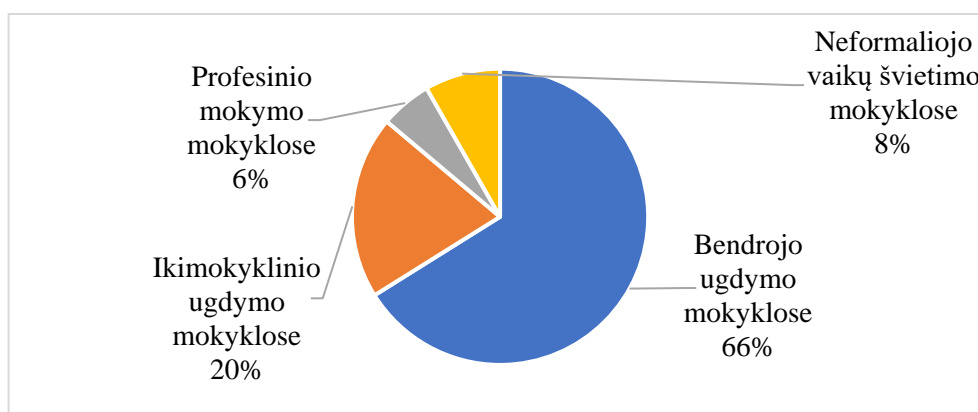
Šiaulių rajono savivaldybė

Šiaulių r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Šiaulių rajono švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba)¹.

2020–2021 m. m. Šiaulių r. savivaldybėje dirbo 714 pedagoginiai darbuotojai, iš jų – 472 (66 proc.) bendrojo ugdymo, 143 (20 proc.) ikimokyklinio ugdymo, 40 (8 proc.) profesinio mokymo, 59 (8 proc.) neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.).

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2021 m. Tarnyba vykdė 20 ilgalaikių programų. Jose dalyvavo 1 948 savivaldybės pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelėje). Programos sudarytos iš modulių, dalis jų dar vykdoma 2022 metais, todėl ne visi iš dalyvių jau yra baigę visą mokymų programą.

1 lentelė. Daugiausiai programų vyko pagal prioritetą *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas*

Vykdytų programų pagal prioritetus ir dalyvių pasiskirstymas

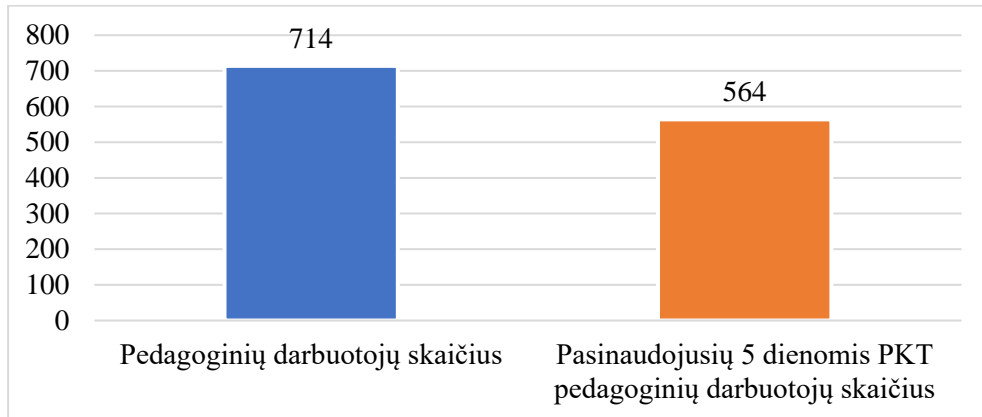
Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų programų skaičius	Vykdytų programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	5	655
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	5	655
I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	-	-
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	-	-
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	5	841
Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	3	740
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	2	101
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	10	452
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	4	146
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	1	28
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	5	278
Iš viso:	20	1 948

¹ Prieiga internete <https://www.srspt.eu>

Savivaldybė papildomai buvo išsiskyrusi savo PKT prioritetą – *Mokinių mokymosi pasiekimų gerinimas*. Temas pagal šį prioritetą Tarnyba įtraukė į PKT programas pagal nacionalinius prioritetus.

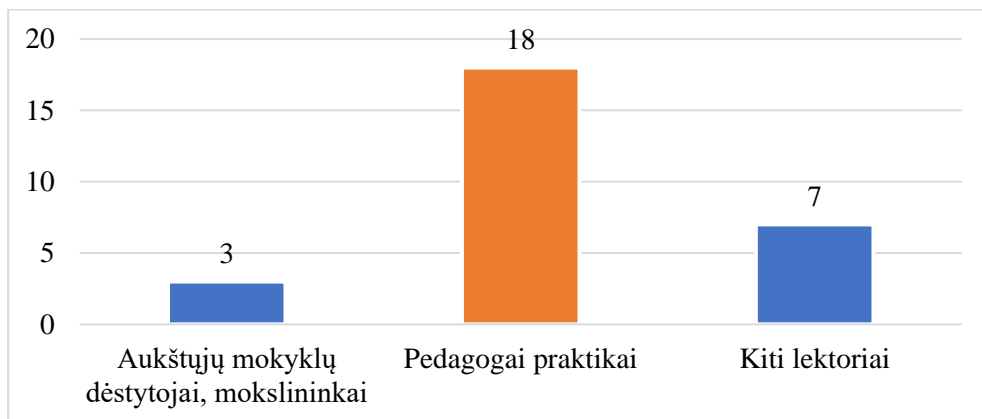
2 pav. Didžioji dalis savivaldybės pedagoginių darbuotojų pasinaudojo 5 dienomis per metus kvalifikacijai tobulinti

Savivaldybės pedagoginių darbuotojų ir pedagoginių darbuotojų, pasinaudojusių 5 dienomis per metus kvalifikacijai tobulinti, skaičius

3 pav. Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo programas įgyvendinę (vykdę) lektorai

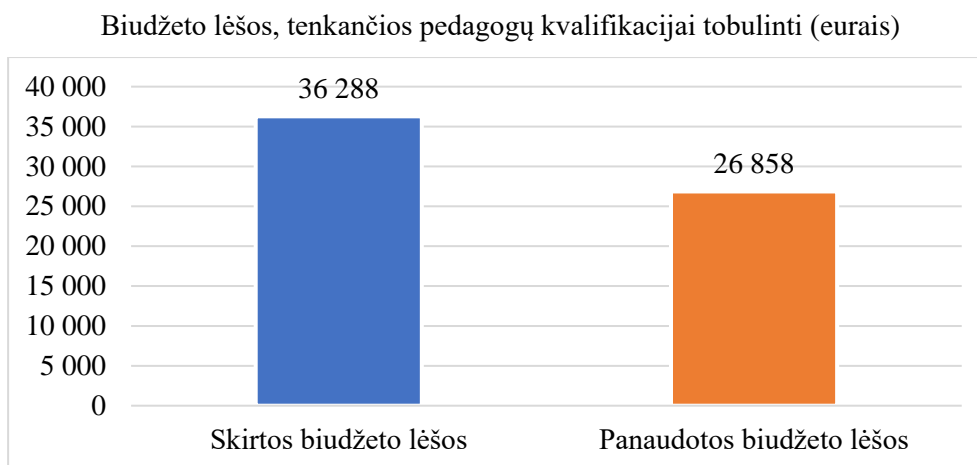
Daugiausia dalyvių sulaukė prioritetinės programos, skirtos pagrindinio ir vidurinio ugdymo (1 705) bei ikimokyklinio ugdymo mokytojams (129).

2 lentelė. Prioritetinių programų ir dalyvių skaičius pagal tikslinę grupę

Tikslinė grupė	Programų skaičius	Dalyvių skaičius
Vadovai, jų pavaduotojai ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjai	1	47
Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ugdymo mokytojai	4	165
<i>(iš jų ikimokyklinio ugdymo mokytojai)</i>	3	129
Pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokytojai	24	1 705
Pagalbos mokiniui specialistai	2	67
Neformaliojo vaikų švietimo pedagogai	-	-
Profesijos mokytojai	-	-

PKT programos, kurias galima priskirti kelioms tikslinėms grupėms, priskirtos tai grupei, kuriai buvo skirtas didesnis modulių skaičius.

4 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 74 proc.

Tarnybos interneto svetainėje skelbiamas ilgalaikių PKT programų sąrašas ir atskiras PKT programų sąrašas su moduliais, kuriame pateikiama išsami informacija. Informacija apie PKT programas pasidalijama su visomis savivaldybės švietimo įstaigomis, metodinių būrelių pirmininkais, kurie šią informaciją perduoda metodinių būrelių nariams.

Vykdomos individualios konsultacijos su ugdymo įstaigų direktoriais, jų pavaduotojais ugdymui. Kvalifikacijos tobulinimo renginių laikas derinamas prie mokytojų darbo grafiko. Jeigu programoje dalyvauja vienos mokyklos bendruomenė, mokymai dažniausiai vyksta jos darbo vietoje. Jeigu programoje dalyvauja skirtingų ugdymo įstaigų atstovai, tuomet programa dažniausiai įgyvendinama nuotoliniu būdu.

Po seminarų, mokymų, kitų renginių dalyviai pildo anketas, kuriuose pažymi, ar mokymai jiems naudingi, ar galės pritaikyti savo darbe, ar tai turės įtakos mokinių pasiekimams.

Savivaldybės lygmeniu vykdoma švietimo stebėseną. Analizuojamas mokinių pažangumas, individuali pažanga, pasiekimai, egzaminų rezultatai. Atsižvelgiant į rezultatus numatomi kitų metų PKT ir metodinių būrelių veiklos prioritetai.

Savivaldybės mokytojai naujas žinias, įgūdžius pritaiko savo darbe. Itin naudingas pasidalijimas gerąja darbo patirtimi su kitų ugdymo įstaigų mokytojais. Tai leidžia gerąsias darbo praktikas pritaikyti darbe. Bendruomenės PKT programas rengia atsižvelgdamos į tai, kokios problemos iškyla jų įstaigoje, kokių tikslų jie siekia.

Bendrojo ugdymo mokyklos vis daugiau dėmesio skiria individualios mokinio pažangos sistemai sukurti ir taikyti.

Savivaldybės švietimo stebėsenos duomenys rodo gerėjantį pamokų lankomumą, gerėjančius lietuvių kalbos ir matematikos pasiekimus.

Šiaulių r. savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų 2021 m. įsivertinimo ir pažangos duomenų, susijusių su PKT ir jo poveikiu, analizė

Mokyklų duomenimis, beveik visų savivaldybės mokyklų pedagoginiai darbuotojai tobulino skaitmeninio raštingumo (komunikavimo, skaitmeninio turinio kūrimo, skaitmeninio mokymo(si) ir skaitmeninio raštingumo problemų sprendimo) ir *bendrasias* (socialinę emociją, lyderystės, kūrybiškumo, problemų sprendimo ir kritinio mąstymo, socialinio teisingumo, pilietiškumo, organizacijų ir pokyčių valdymo) kompetencijas. Nemažai dėmesio skirta pedagoginių darbuotojų *specialiosioms* (ugdytinio ir jo aplinkos pažinimo (ypač mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių), ugdymo(si) turinio kūrimo, valdymo ir įgyvendinimo (ypač dalykų integracijos, STEAM), ugdytinio pažangos, pasiekimų vertinimo ir grįžtamojo ryšio užtikrinimo,

profesinės veiklos tyrimo, profesinės partnerystės, tinklaveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo) kompetencijoms tobulinti. Kartu buvo tobulinta ir *dalykinės* kompetencijos (dalyko turinio planavimo ir tobulinimo, mokymo(si) proceso valdymo). Ugdymo įstaigų vadovai tobulino vadovavimo ugdymui ir mokymuisi, vadovavimo pedagogų kvalifikacijos tobulinimui, bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijas.

Vienoje iš mokyklų skaitmeninę kompetenciją tobulino 72 proc. mokytojų, vidutiniškai 3 dienas per metus; kitoje 100 proc. mokytojų tobulino kvalifikaciją, 80 proc. jų dalijosi patirtimi mokykloje, 10 proc. – rajone; trečioje – 100 proc. mokytojų tobulino skaitmeninę kompetenciją, 85 proc. mokytojų tobulino ugdymo proceso modernizavimo bei ugdytinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kompetencijas, 50 proc. – ugdytinių ir jo aplinkos pažinimo kompetenciją; ketvirtoje – 95 proc. mokytojų tobulino savo dalykines kompetencijas integracijos tarp dalykų aspektu.

Po kvalifikacijos tobulinimo pedagoginiai darbuotojai taikė naujai atrastus, išmokus metodus, strategijas, teorijas bei metodikas. Patobulinę skaitmeninę kompetenciją, pedagoginiai darbuotojai efektyviau organizavo nuotolinio ugdymo procesą, dažniau ir tikslingiau naudojo skaitmenines priemones: *Microsoft Office 365* įrankius, *Microsoft Teams* virtualią mokymosi aplinką, *Google* paslaugas, skaitmeninę mokymo(si) aplinką EDUKA klasė, *Genially*, *Kahoot!*, *JamBord*, *Quizizz*, *Wordwall*, *Jeopardylabs*, *LearningApps*, *Plickers*, *Flinga Math games*, *Padlet* ir pan. Dauguma mokytojų aktyviau nei iki mokymų ir patys kūrė skaitmeninį turinį, pritaikė jį skirtingų gebėjimų mokiniams, kėlė jį į virtualias ugdymo(si) aplinkas. Mokytojai susipažino ir dirbo pagal šiuolaikinės pamokos paradigmą – mokydamiesi drauge vieni iš kitų, dalydamiesi naujovėmis ir gerą patirtimi, kaip prioritetą jie išskyrė darbą grupėse ar poromis, taikė įvairius refleksijos ir įsivertinimo metodus, stebėjo ir aptarė vieni kitų pamokas. Mokyklose aktyviau vykdyta projektinė, integruota veikla, ugdymas netradicinėse aplinkose, STEAM veiklos. Patyriminis mokymas sietas su teorinėmis žiniomis, naudoti metodai: įtraukianti pamoka, klasės ar grupės diskusija, svarbaus įvykio ar atvejo analizė, minčių lietus, grupės pranešimas, debatai konkrečia pamokos tema ar jos klausimu, kitų mokymas. Ugdyme taikyti savivaldaus mokymosi komponentai: mokiniai skatinti apmąstyti mokymosi tikslus, prisiimti atsakomybę už mokymosi kokybę, pagal individualius poreikius pasirinkti veiklų laiką. Patobulinę socialinę emocinę kompetenciją, mokytojai sėkmingiau sprendė konfliktus.

Trys mokyklos paminėjo, kad po mokymų 1–4 klasėse pradėtas dėstyti informacinių technologijų dalykas; kitų ugdymo įstaigų mokytojai taikė: projekto „LECTIO DE VIA / Skaitymo kelias“ įsisavintas skaitymo strategijas; vizualinio mąstymo strategiją, žaidimo *Minecraft* metodą; įtraukė metodikos *Pre-K for All* pagrindus į ikimokyklinio ugdymo programą.

Mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir vadovų mokymasis turėjo poveikio mokinių pasiekimams ir pažangai. Mokyklų nuomone, pagerėjęs mokytojų gebėjimas naudotis skaitmeninėmis priemonėmis, perteikti ugdymo turinį patrauklesne forma, sudarė sąlygas tinkamai organizuoti ugdymą(si) nuotoliniu būdu. Ugdymo proceso įvairovė (veiklos įvairiose erdvėse ir skaitmeninių priemonių naudojimas) kėlė mokinių mokymosi motyvaciją. Mokytojams labiau pažinus mokinių skirtybes, jų psichinę savijautą ir elgesį, išmokus suasmeninti mokymąsi, padėti siekti individualių tikslų ir teikti efektyvesni grįžtamąjį ryšį, pastebėtas didesnis mokinių aktyvumas, įsitraukimas į ugdymo procesą, siekimas įsivertinant savo pažangą geresnių rezultatų.

Pagerėjus mokytojų darbo kokybei gerėjo ir mokinių pasiekimai. Vienoje iš savivaldybės gimnazijų pažangumas išliko aukštas: 98,3 proc. (vidurkis 7,4), 41,1 proc. jos mokinių mokėsi pagrindiniu lygiu (buvo 38,7 proc.), o asmeninę pažangą pasiekė 41,4 proc. mokinių; kitoje – 2020–2021 m. m. mokinių pažangumas 100 proc., o besimokančių pagrindiniu ir aukštesnioju lygmeniu – 80 proc., padaugėjo mokinių, besimokančių pagrindiniu ir aukštesnioju lygmeniu: lietuvių kalbos 87 proc. (2019–2020 m. m. 84 proc.), matematikos 87 proc. (2019–2020 m. m. 86 proc.), gamtos mokslų 95 proc. (2019–2020 m. m. 90 proc.); trečioje – 2021–2022 m. m. I trimestro bendras mokinių pažangumas, lyginant su 2020–2021 m. m., padidėjo 1,9 proc. ir 4,3 proc. mokinių išmoko geriau įsivertinti savo rezultatus; ketvirtoje – padaugėjo mokinių, pasiekusių tiek pagrindinį (1–4 klasių – nuo 46,34 proc. iki 63,83 proc.; 5–8 klasių – nuo 44,83 proc. iki 48,84 proc.), tiek aukštesnį lygmenį (nuo 3,45 proc. iki 6,98 proc.) ir daugiau kaip 60 proc. ugdytinių padarė asmeninę

pažangą; penktos mokyklos mokiniai sėkmingiau dalyvavo edukaciniuose konkursuose ir olimpiadose (Olympis, Bebras, Gaublys, Europos egzaminas, Konstitucijos egzaminas ir kt.), skaitė pranešimus konferencijose; šeštoje – įgyvendinus pagalbos vaikui ir šeimai scenarijus, didinančius mokymosi motyvaciją ir įsitraukimą, mokinių asmeninė mokymosi pažanga pagerėjo 25 proc.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis *siūloma*:

- rengiant šiuolaikinio ugdymo / mokymo turinio įgyvendinimo kompetencijų tobulinimo programas, *plėsti* pedagogų kvalifikacijos programų tematiką;
- *skirti* daugiau dėmesio PKT stebėsenai, kvalifikacijos tobulinimo poveikio analizei;
- skatinti savivaldybės pedagoginius darbuotojus dar aktyviau *dalytis* gerosios praktikos pavyzdžiais ir pasiteisinusiomis priemonėmis;
- efektyviau *panaudoti* PKT skiriamas lėšas (panaudota 74 proc.).